

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

การเคลื่อนไหวทางความคิดของนักวิชาการและนิตยสารข่าวรายสัปดาห์กับการเคลื่อนไหวของ

ประชาชนในช่วงเวลา ปี พ.ศ. 2549

**Thought's movements of Intellectuals and Weekly News Magazines on
the People's Movement in 2006**

วรวรรณ อินทะรังษี (Worawan Intharangsee)¹ ชาอฤทธิ์ เชาว์แสงรัตน์² (Chaowarit Chaowsangrat)

นิภาพร รัชตพัฒนากุล³ (Nipaporn Ratchatapattanakull)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1)ระบบความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดของนักวิชาการและจุดยืนของสื่อสิ่งพิมพ์ (2) สื่อสิ่งพิมพ์เป็นกระบอกเสียงให้กับกลุ่มคนที่มีจุดยืนเดียวกัน ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่มีผลต่อการแสดงออกทางการเมืองก่อให้เกิดกลุ่มประชาชนที่ออกมาเคลื่อนไหวทางการเมือง โดยมีแนวคิดหรือเป้าหมายที่ได้รับอิทธิพลมาจากนักวิชาการที่ถ่ายทอดผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ (3) แนวคิดของนักวิชาการที่ถ่ายทอดลงในสื่อสิ่งพิมพ์มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวของกลุ่มประชาชนในทางการเมืองทั้งในระยะก่อนและหลังรัฐประหาร วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการใช้หลักฐานจากนิตยสารข่าวรายสัปดาห์เป็นจำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ มติชนสุดสัปดาห์ ASTV ผู้จัดการสุดสัปดาห์ และเนชั่นสุดสัปดาห์ เนื่องจากหลักฐานทั้ง 3 ฉบับเป็นนิตยสารข่าวที่มีบทบาทต่อการแสดงความคิดเห็นต่อการเมือง ผลการวิจัยพบว่า ความเคลื่อนไหวทางความคิดของนักวิชาการและนิตยสารข่าวรายสัปดาห์นั้นมีส่วนต่อการแสดงออกทางการเมืองต่อการทำรัฐประหาร พ.ศ. 2549 ส่งผลให้เกิดความแตกต่างของความคิดทางการเมืองตลอดจนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของประชาชน

คำสำคัญ: นักวิชาการ นิตยสารข่าวรายสัปดาห์ รัฐประหาร พ.ศ.2549 ความเคลื่อนไหวทางความคิด
เคลื่อนไหวทางการเมือง

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ Worawan_way@hotmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study (1) A system of relation between intellectuals' ideas and the standpoints of printed press (2) The printed press acted as a mouthpiece for those who shared the same standpoints. It is considered one of the causes having influences on political expression and actively encourages political-movement groups of the people with the ideas or aims influenced by the intellectuals conveying them to the printed press. (3) The intellectuals' ideas conveyed in the printed press are related to the political-movement groups of people both before and after the 2006 coup. Research methodology is conducted by collecting evidences from these three of the weekly news magazines: Matichon Weekly, ASTV Manager Weekend and Nation Weekend. These evident magazines play a vital role in expressing opinion on politics.

The results of the study showed that the thought movements of intellectuals and weekly news magazines have the influences on political expression on the coup making in 2006. It creates differences in political thoughts and the people's political movements.

Keywords: Intellectuals, Weekly news magazines, 2006 Coup d'état, Thought's movements, Political movements

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

บทนำ

ระยะเวลา 5 ปีระหว่าง พ.ศ. 2544 ถึง พ.ศ. 2549 ของการบริหารงานของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ก่อให้เกิดความไม่พอใจแก่ประชาชนบางกลุ่ม โดยเฉพาะข้อกล่าวหาที่ว่ารัฐบาลอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนในเรื่องต่างๆ ขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่มีขึ้นในช่วงต้นปีพ.ศ. 2549 โดยมีสนธิ ลิ้มทองกุล เจ้าของสิ่งพิมพ์ในเครือผู้จัดการ* ได้ออกมาวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลพร้อมกับตั้งคำถามที่รัฐบาลยังไม่มีคำตอบและค้างคาอยู่ในความสนใจของผู้คนเป็นจำนวนมาก (มติชนสุดสัปดาห์, 2549: 66) ประกอบกับบรรดานักวิชาการต่างวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาสังคม เศรษฐกิจ เช่น อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์ เห็นว่ารัฐบาลได้อำนาจมาด้วยการรวบรวมพรรคการเมืองหลายพรรคไว้ด้วยกัน รวบรวมธุรกิจขนาดใหญ่ภายใต้การนำของกลุ่มธุรกิจโทรคมนาคม ขยายอำนาจทางการเมืองผ่านกลไกกองทัพ ดำรงและการเมืองท้องถิ่นภายใต้แนวคิดผู้ว่าซีไอโอ (มติชนสุดสัปดาห์, 2549: 16) ชีรยุทธ บุญมี ระบุว่าตลอดปีพ.ศ. 2548 รัฐบาลถูกรุมเร้าหนักด้วยข้อหาคอร์รัปชัน การใช้อำนาจมิชอบบิดเบือนเสรีภาพ และคุกคามสื่อมวลชน (มติชนสุดสัปดาห์, 2549: 12) อนึ่ง เหล่าธรรมชาติสนธิ์ เสนอให้รัฐบาลหยุดพฤติกรรมที่กำลังดำเนินอยู่ ไม่ว่าจะเป็นนโยบายประชานิยมและการปรับปรกรม.ของทักษิณ 2/2 ควรจะคัดสรรเลือกบุคคลที่มีฝีมือและความซื่อสัตย์เพื่อแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน (ASTV ผู้จัดการรายสัปดาห์, 2549: A4) และนิธิ เอียวศรีวงศ์ วิพากษ์นโยบายในรัฐบาลทักษิณ และมองว่าการกระทำของรัฐบาลที่ไม่สามารถแก้ปัญหาที่มีอยู่ (มติชนสุดสัปดาห์, 2548: 6) แต่รัฐบาลเลือกที่จะไม่รับฟังปัญหาที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์และยังคงที่จะบริหารงานต่อไปด้วยการออกนโยบายเศรษฐกิจแบบประชานิยมในรูปแบบต่างๆ เพื่อกอบกู้ความศรัทธาจากประชาชนกลับคืนมา

การชุมนุมขับไล่รัฐบาลมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นในช่วงเวลาต้นปีพ.ศ. 2549 เพราะเริ่มมีการตอบโต้จากฝ่ายรัฐบาลออกมาเคลื่อนไหวเพื่อพยายามควบคุมการชุมนุม ทำให้เริ่มเกิดการปะทะและมีความกังวลในเรื่องความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นในสังคมไทย จนกระทั่งก่อให้เกิดเหตุการณ์รัฐประหารพ.ศ. 2549 การโต้แย้งทางความคิดมิได้หยุดลงพร้อมกับการเกิดรัฐประหาร ทว่าการเกิดรัฐประหารกลับกลายเป็นจุดที่แบ่งแยกกลุ่มความคิดไว้อย่างชัดเจน มีนักวิชาการและสื่อสิ่งพิมพ์ต่างไม่เห็นด้วยกับการบริหารงานของรัฐบาลแต่การเสนอทางแก้ปัญหาที่พวกเขาพยายามเสนอมิใช่การเกิดรัฐประหาร แต่กลุ่มที่มีแนวคิดเห็นด้วยกับรัฐประหารนั้นกลับมองว่าการทำรัฐประหารครั้งนี้เป็นผลดีเพราะจะเป็นทางเดียวที่ทำให้รัฐบาลทักษิณนั้นไม่มีอำนาจในการบริหารอีกต่อไป

แนวคิดที่นักวิชาการและนิตยสารข่าวรายสัปดาห์นำเสนอประเด็นความคิดเห็นต่อการทำรัฐประหารแบ่งออกเป็นกลุ่มที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยสองกลุ่มหลัก ตัวอย่างกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย ได้แก่ กลุ่มนักวิชาการในกลุ่มมหาวิทยาลัยเที่ยงคืนที่แสดงจุดยืนว่าการทำรัฐประหารไม่สามารถนำสู่ความสงบของสังคมได้ และอุกฤษฏ์ ปัทมานันท์ เสนอประเด็นในเรื่องความไม่เหมาะสมของรัฐบาลทหารในการบริหารประเทศ ส่วนกลุ่มที่เห็นด้วยกับรัฐประหาร คือ นักวิชาการและนิตยสารข่าวรายสัปดาห์ในกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

* คำว่าปรากฏการณ์สนธิใช้ในเดือนกันยายนพ.ศ. 2548 เป็นการเรียกถึงความถูกต้องในนามของสื่อมวลชน ในเวลาต่อมาการรวมกันของ “ปรากฏการณ์สนธิ” กับพลังภาคประชาชน 49 เป็นกลุ่มพันธมิตรเพื่อประชาธิปไตยในช่วงปีพ.ศ. 2549

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

มีแนวคิดที่เห็นด้วยกับการทำรัฐประหาร เช่น ชีรยุทธ บุญมี เห็นด้วยกับการรัฐประหารพ.ศ. 2549 เพราะความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลและประชาชนนั้น นำไปสู่จุดจบของรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร เพื่อล้างคนชั่วโกงเมือง (มติชนสุดสัปดาห์, 2549: 10-11) มองว่าการทำรัฐประหารนั้นเป็นทางเดียวที่จะสามารถปลดอำนาจของรัฐบาลทักษิณออกจากการเมืองได้

ในช่วงเวลาทั้งก่อนและหลังรัฐประหารพ.ศ. 2549 นั้นมีข้อคิดเห็นที่นักวิชาการและสื่อสิ่งพิมพ์นำเสนอผู้สังคมเป็นจำนวนมากซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวของประชาชนทั้งก่อนและหลังรัฐประหารพ.ศ. 2549 เพราะแนวคิดของทั้งนักวิชาการและสื่อสิ่งพิมพ์มีส่วนเกี่ยวข้องก่อให้เกิดแนวคิดที่ต่อต้านหรือวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลทักษิณ, การแสดงออกทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยต่อการเกิดรัฐประหารพ.ศ. 2549, และการแสดงออกของประชาชนต่อการตอบโต้จากรัฐบาลหรือแม้แต่การแสดงความคิดเห็นต่อการร่างรัฐธรรมนูญฉบับพ.ศ. 2550 สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าความคิดของนักวิชาการและสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีเหตุผลหรือมีข้อเท็จจริงตรงกับความคิดของประชาชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่เห็นด้วยย่อมเป็นส่วนสำคัญที่กำหนดทิศทางของการเคลื่อนไหวของประชาชนกลุ่มนั้นๆ

นักวิชาการและนิตยสารข่าวรายสัปดาห์ที่เคยได้วิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของรัฐบาลทักษิณ ได้เสนอแนวคิดที่ไม่เห็นด้วยต่อการทำรัฐประหาร ยกตัวอย่าง นิธิ ที่เคยวิจารณ์การทำงานของรัฐบาลแต่กลับไม่เห็นด้วยกับการทำรัฐประหาร พร้อมทั้งเป็นแกนนำของมหาวิทยาลัยเที่ยงคืน^{**} ที่ออกมาต่อต้านการทำรัฐประหารในด้านสื่อสิ่งพิมพ์นั้นก็มีความเคลื่อนไหวที่เห็นได้ชัดเจน เช่น เทพชัย หย่อง กรรมการบริหารเครือเนชั่น ที่วิจารณ์รัฐบาลทักษิณไว้ว่าเป็นคนที่อ้างความเป็นประชาธิปไตย แต่ว่าอะไรที่เป็นผลประโยชน์นั้นตนเองกลับตัดสินใจโดยเอาตนเองเป็นที่ตั้ง (เนชั่นสุดสัปดาห์, 2549: 9) แต่ภายหลังการทำรัฐประหาร เนื้อหาภายในของเนชั่นสุดสัปดาห์และมติชนสุดสัปดาห์เริ่มมีจุดยืนที่ต่อต้านรัฐประหารก็เข้าไปในทิศทางเดียวกัน นิตยสารข่าวทั้งสองมีความต่างจาก ASTVผู้จัดการสุดสัปดาห์เพราะนิตยสารข่าวฉบับนี้วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลทักษิณ และมีแนวคิดสนับสนุนการทำรัฐประหาร การเคลื่อนไหวทางความคิดของนักวิชาการและนิตยสารข่าวรายสัปดาห์ที่กล่าวมานั้นก่อให้เกิดการรวมกลุ่มของคนที่มีความคิดเห็นพ้องกันและเกิดการปะทะกันทางความคิดเห็นที่ต่างกันในสังคมไทยอย่างรุนแรง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงของการเมืองไทยและสร้างความเข้าใจความเคลื่อนไหวของแนวคิดนักวิชาการต่อความขัดแย้งทางการเมืองทั้งก่อนและหลังรัฐประหาร ปี พ.ศ. 2549 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของการเมืองไทย ก่อให้เกิดกระแสความเคลื่อนไหวความขัดแย้งทางการเมืองทั้งช่วงก่อนและหลังจาก 19 กันยายน พ.ศ. 2549 จนถึงปัจจุบัน ถือว่าเป็นช่วงเวลาที่มีความรุนแรงเกิดขึ้นกับขบวนการความ

^{**} นิธิ เอียวศรีวงศ์ เป็นผู้นำในการจัดทำเว็บไซต์ “มหาวิทยาลัยเที่ยงคืน” ที่เป็นเวทีความคิดและความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญของการเมืองไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อเหตุการณ์รัฐประหาร 19 กันยายนพ.ศ. 2549 มีการรวมข้อคิดเห็นของนักวิชาการหลายแขนงวิชาที่เสนอทางออกให้แก่สังคมการเมืองไทย

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

เคลื่อนไหวกว้างขวางของประชาชน แต่ก็มิอาจกล่าวได้ว่าเป็นเพราะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 เพียงวันเดียว เพราะหลักฐานจากสื่อสิ่งพิมพ์มีอิทธิพลต่อการเสนอข่าวสารแก่ประชาชนและมีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมความเคลื่อนไหวในช่วงเวลาก่อนปี พ.ศ. 2548 มีบทบาทของนักวิชาการในการเสนอแนวคิดการแก้ไขปัญหาทางการเมืองผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ตลอด จนกลายเป็นผู้มีบทบาทในการอ้างอิงแนวคิด เป้าหมายของการขับเคลื่อนชุมนุมเพื่อต่อต้านรัฐบาลและกลุ่มที่มีความคิดเห็นตรงกันข้าม

2. เพื่อศึกษาแนวคิดของสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีผลต่อการแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์และจุดยืนของนักวิชาการ โดยผู้ศึกษาเลือกที่จะใช้หลักฐานเป็นนิตยสารข่าวรายสัปดาห์ เนื่องจากในนิตยสารข่าวรายสัปดาห์ข่าวจะเป็นการเสนอข่าวที่มีนักคิดนักวิชาการร่วมเป็นผู้เขียนหรือบางครั้งอาจมีการสัมภาษณ์ อ้างอิง หรือสรุปความจากงานสัมมนาวิชาการของนักวิชาการมาอ้างอิงในการวิเคราะห์ข่าวการเมือง ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าสื่อสิ่งพิมพ์สามารถเป็นสื่อกลางในการนำเสนอความคิดเห็นของนักวิชาการที่มีต่อการเมืองไทยออกไปสู่สังคมได้ การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีหลักฐานชั้นต้นคือสื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลัก

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาการเคลื่อนไหวทางความคิดของนักวิชาการและนิตยสารข่าวรายสัปดาห์กับการเคลื่อนไหวของประชาชนในช่วงเวลา ปี พ.ศ. 2549 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากนิตยสารข่าวรายสัปดาห์จำนวน 3 ฉบับหลัก คือ มติชนสุดสัปดาห์ ASTVผู้จัดการสุดสัปดาห์ และเนชั่นสุดสัปดาห์ ในช่วงปี พ.ศ.2548 ถึง พ.ศ. 2553 เป็นจำนวน 864 ฉบับ โดยการวิเคราะห์ตีความข้อมูลหลักฐานตามประเด็นที่ตั้งไว้ตามวัตถุประสงค์การศึกษา ใช้วิธีการวิเคราะห์นำเสนอ ผลการวิจัย สรุปและอภิปรายผลการศึกษาในแบบเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่าแนวคิดของนักวิชาการและสื่อสิ่งพิมพ์มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวประชาชนทั้งก่อนและหลังการรัฐประหาร ประเด็นแรกคือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายใต้รัฐบาลทักษิณ นักวิชาการและนิตยสารข่าวสุดสัปดาห์ทั้ง 3 ฉบับต่างเสนอข้อเท็จจริงที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ การวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลพร้อมกับเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา เช่น เทพชัย หย่อง กรรมการบริหารเนชั่นสุดสัปดาห์ ได้เสนอว่าสิ่งที่พ.ต.ท. ทักษิณ ควรทำคือการเว้นวรรคทางการเมืองเพราะสถานการณ์ในสังคมไทยมีความขัดแย้งที่บานปลายขึ้นเรื่อยๆ เทพชัยมองว่าพ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตรไม่เคยสนใจกับสิ่งที่สังคมเรียกร้อง การสัมภาษณ์ที่บอกว่าจะยุติบทบาททางการเมืองนั้นก็ไม่ใช่ที่แน่ชัด จึงยังทำให้ประชาชนออกมาเดินขบวนขับไล่ (เนชั่นสุดสัปดาห์, 2549: 89)

ความเคลื่อนไหวของประชาชนกลุ่มใหญ่ที่เกิดขึ้นภายใต้ “ปรากฏการณ์สนธิ” เพื่อขับไล่รัฐบาลทักษิณ เป็นหลักฐานที่ยืนยันให้เห็นว่า สิ่งที่เกิดขึ้นนั้นมิได้เป็นการก่อตัวโดยประชาชนโดยตรง แต่มิทั้งสื่อ แคน

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

นำ และนักวิชาการ เป็นแรงสนับสนุนก่อให้เกิดแนวคิดที่ต่อต้านหรือวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลทักษิณ จากการศึกษาพบว่าในนิตยสารข่าวสดสัปดาห์ทั้งสามฉบับ โดยเฉพาะASTV ผู้จัดการสุดสัปดาห์ที่จะมีการนัดหมายกับมวลชนเพื่อรับฟังรายการเมืองไทยรายสัปดาห์สัปดาห์ การรวมกลุ่มเพื่อขับไล่รัฐบาล และการเข้ารับฟังการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล ในช่วงเวลาดังกล่าวนิตยสารทั้งสองฉบับก็เสนอความคิดเห็นต่อการทำงานของรัฐบาลผ่าน การวิเคราะห์จากเหล่านักวิชาการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่มีเนื้อหาไปในทิศทางเดียวกับASTV ผู้จัดการสุดสัปดาห์ เช่น สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ ที่ปรึกษาสมัชชาคนจน ที่มีแนวคิดเดียวกับสนธิ และมองว่ารัฐบาลกำลังจะข้ามและ ปลั่งประชาชนเริ่มมีความคิดเห็นเชิงลบต่อการทำงานของรัฐบาล ประกอบกับจากหลักฐานข้อความในจุลสารประกอบงาน “ลมหายใจแห่งชีวิต” เนื่องในวาระครบรอบ 72 ปีของ สุลักษณ์ ศิวรักษ์ มีการเสนอว่า ที่มาของ “ปรากฏการณ์สนธิ” คือเสียงวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของรัฐบาล เพื่อเสนอว่าพฤติกรรมของนายกรัฐมนตรี ในเรื่องคอร์รัปชัน การปกป้องผลประโยชน์ของชาติจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ประกอบกับความน่าเชื่อถือจากประชาชนที่ลดลงส่งผลให้รัฐบาลได้สูญเสียพื้นที่ในภาคการเมือง และคนชั้นกลางผู้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารไปจนเกือบหมดสิ้น (นพ.สุดสัปดาห์, 2549: 9) และนิตีได้เสนอแนวคิด ผ่านนิตยสารข่าวรายสัปดาห์ของมติชน วิเคราะห์ถึงนโยบายของรัฐบาลทักษิณกลายเป็นชนวนของการเคลื่อนไหว ของกลุ่มประชาชนขนาดใหญ่เนื่องจากความไม่พอใจการทำงานของรัฐบาลและปัญหาของชนชั้นกลางที่ไม่อาจ รักษาอำนาจการต่อรองกับรัฐบาลได้อีกต่อไปจึงลุกขึ้นมาขับไล่รัฐบาลทักษิณ (มติชนสุดสัปดาห์, 2549: 33-34)

การเกิดรัฐประหารพ.ศ. 2549 โดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข(คปค.) ซึ่งมีสนธิ บุญยรัตกลิน เป็นหัวหน้าคณะและแต่งตั้งพลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งสถานการณ์ที่สะท้อนให้เห็นมุมมองและแนวความคิดของทั้งนักวิชาการและสื่อ สิ่งพิมพ์ที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน เห็นได้ว่าระยะเวลาก่อนทำรัฐประหารนั้นแนวคิดของนักวิชาการและสื่อ สิ่งพิมพ์จะเป็นไปในเรื่องของการต่อต้านและวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลทักษิณ แต่ทว่าภายหลังจะแบ่ง ออกเป็นกลุ่มที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการเกิดรัฐประหาร กลุ่มแรกที่เห็นด้วย คือ กลุ่มที่เกิดจากปรากฏการณ์ สนธิ เพราะเป้าหมายของการชุมนุมคือขับไล่รัฐบาลทักษิณ จะเห็นได้ว่าเมื่อเกิดรัฐประหารในนิตยสารข่าว ASTV ผู้จัดการสุดสัปดาห์จะมีแนวโน้มที่ให้การสนับสนุนคณะรัฐประหารเพราะกลุ่มผู้ชุมนุมเห็นว่าเป็นมิติใหม่ทาง การเมืองที่จะสามารถสร้างสังคมใหม่ (ASTV ผู้จัดการรายสัปดาห์, 2549: น.4) ที่ปลอดจากรัฐบาลทักษิณ ส่วน กลุ่มที่สองไม่เห็นเห็นด้วยกับการเกิดรัฐประหารนั้นจะมองว่าการเกิดรัฐประหาร คือการเข้ามาของคณะ รัฐประหารที่ขาดความชอบธรรมที่เพียงพอ ใช้อำนาจในการล้มล้างรัฐบาลที่มาจากเลือกตั้ง (ASTV ผู้จัดการ รายสัปดาห์, 2549: A4) สุรชาติ บำรุงสุข เสนอทางออกเดียวที่สุรชาติเชื่อว่าจะสามารถยับยั้งพฤติกรรมนี้ได้คือ คงไม่มีอะไรจะดีไปกว่าการที่ต้องให้พรรคการเมืองนั้นๆหมดสภาพไปก่อน หรือการหมดพลังของการต่อรองทาง การเมืองในฐานะของทุนที่กุมอำนาจรัฐ (มติชนสุดสัปดาห์, 2549: 36-37)

โดยสรุปแล้วทัศนคติที่มีต่อการรัฐประหารนั้นเป็นจุดสร้างความแตกต่างของทั้งสองฝ่าย แม้ว่าในช่วง ก่อนรัฐประหารทั้งสองกลุ่มจะมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันต่อการวิจารณ์การทำงานของรัฐบาลทักษิณ แต่ ทว่าการเกิดรัฐประหารขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ได้เป็นไปตามกลไกของประชาธิปไตยและเกิดการแทรกแซงทาง การเมืองโดยทหาร นักวิชาการและสื่อสิ่งพิมพ์ที่ไม่เห็นด้วยต่อการเกิดรัฐประหารต่างให้ความเห็นในทิศทาง

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

เดียวกันว่าการให้อำนาจของรัฐบาลทักษิณหมดไปตามวาระการทำงานของรัฐบาลและทำการเลือกตั้งในครั้งต่อไปนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามหลักของประชาธิปไตย

ความแตกต่างของมุมมองที่มีต่อการเกิดรัฐประหารมีหลายประเด็น ไม่ว่าจะเป็นการล้มล้างรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง, การยกเลิกรัฐธรรมนูญพ.ศ. 2540 โดยที่มาของรัฐธรรมนูญพ.ศ. 2550 นั้นไม่ผ่านกระบวนการทางสภา, และอำนาจเผด็จการทหาร ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มผู้ชุมนุมที่เกิดขึ้นภายหลังการเกิดรัฐประหารได้มีเป้าหมายต่อการเรียกร้องต่อคปค. เช่น กลุ่มนักวิชาการในกลุ่มมหาวิทยาลัยเที่ยงคืน ที่มีความเชื่อมั่นว่าถ้าใช้รัฐธรรมนูญปีพ.ศ. 2550 ประเทศจะไม่หวนไปสู่ความสงบได้ แม้จะมีการเลือกตั้งและได้รัฐบาลแล้วก็ตาม ทางที่ดีควรนำรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 มาใช้เพราะรัฐธรรมนูญฉบับรัฐประหารเป็นรัฐธรรมนูญที่เต็มไปด้วยข้อบกพร่องมีที่มาที่ไม่ชอบธรรม และแน่นอนว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้จะเป็นการเอื้อผลประโยชน์ต่อผู้นำกองทัพและระบบเผด็จการภายใต้รัฐธรรมนูญ ซึ่งไร้ผลต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตย (มติชนสุดสัปดาห์, 2550: 36-37) เครือข่าย 19 กันยาฯด้านรัฐประหารที่นำโดย โจ อังภาภรณ์ ต่อต้าน คมช. เพื่อทวงคืนรัฐธรรมนูญพ.ศ. 2540 เรียกร้องให้ยกเลิกกฎอัยการศึกทุกพื้นที่และขับไล่เผด็จการออกจากการเมืองไทย (ASTV ผู้จัดการรายสัปดาห์, 2549: A4)

ทัศนะของ ASTVผู้จัดการสุดสัปดาห์ได้กล่าวว่า ไม่ได้กังวลต่อการ “รับ” หรือ “ไม่รับ” ร่างรัฐธรรมนูญพ.ศ. 2550 แต่เป้าหมายของพวกเขาคือจะอย่างไรไม่ให้ระบอบที่ฉ้อฉลแบบระบอบทักษิณเกิดขึ้นอีกในการเมืองไทย (สุวิทย์ วิวัชรณ, 2553: 53)และธีรยุทธ บุญมี นั้นมีความคิดเห็นที่สนับสนุนกับการรัฐประหารอย่างชัดเจน เพราะธีรยุทธเชื่อว่ารัฐบาลที่นำโดย พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกที่มีความสุขุมมั่นคง ซึ่งน่าจะปฏิบัติภารกิจนำพาประเทศผ่านพ้นวิกฤตไปด้วยดี นอกจากนั้นธีรยุทธได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาคือเป็นภารกิจหลักของรัฐบาลทหารชุดนี้ต้องดำเนินการคือ การสร้างความปรองดองในชาติ มีอยู่ 7 ภารกิจ ซึ่งธีรยุทธมั่นใจว่าการแก้ปัญหาในครั้งนี้จะเป็นการแก้ไขเชิงโครงสร้างเพื่อสร้างฐานรากให้กับการปรองดองแห่งชาติได้ (มติชนสุดสัปดาห์, 2550: 7)

สรุปผลได้ว่าแนวคิดและมุมมองของนักวิชาการและสื่อสิ่งพิมพ์มีความเกี่ยวข้องต่อการเคลื่อนไหวของประชาชนอย่างมาก โดยเฉพาะนักวิชาการที่เป็นคอลัมนิสต์ในนิตสารข่าวรายสัปดาห์จะสามารถสร้างแรงดึงดูดและความน่าสนใจในแง่ที่สามารถเสนอความคิดเห็นที่สัมพันธ์กับบริบทสถานการณ์ได้มากกว่า (กิตติศักดิ์ สุจิตตารมย์, 2557: 37) สังเกตข้อมูลจากเหตุการณ์ในปลายพ.ศ. 2548 ถึงต้นปีพ.ศ. 2549 สื่อสิ่งพิมพ์ นักคิด นักเขียน นักวิชาการที่แสดงความคิดเห็นวิจารณ์รัฐบาล ย่อมเป็นสิ่งที่สังคมได้รับรู้ ดังนั้นบทเขียนของพวกเขาที่เสนอผ่านสื่อสิ่งพิมพ์รายสัปดาห์เหล่านี้จึงมีผลต่อการรับรู้ของประชาชนผู้ติดตามสถานการณ์การเมืองอย่างมาก เช่น การเสนอข่าวรอบสัปดาห์ของASTVผู้จัดการสุดสัปดาห์ ที่จะมีการนัดการชุมนุม เสนอแนวทางการเคลื่อนไหว เป้าหมายในการชุมนุมแต่ละครั้ง หรือมติชนสุดสัปดาห์ที่เป็นที่มาของการเสนอแนวคิดและหลักการของนักวิชาการนิตราษฏร์และการวิเคราะห์วิพากษ์แนวคิดของพันธมิตรภายหลังการทำรัฐประหาร

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่าความเคลื่อนไหวความคิดของนักวิชาการและสื่อสิ่งพิมพ์นั้นมีความแตกต่างกันในสองช่วงเวลา คือ ระยะเวลาทำรัฐประหารและภายหลังการเกิดรัฐประหาร เนื่องจากระยะเวลาก่อนทำรัฐประหารนั้นแนวคิดของนักวิชาการส่วนใหญ่จะเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ การวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลทักษิณ แต่ความคาดหวังของนักวิชาการและสื่อแต่ละท่านจะต่างกันเพราะจากการศึกษาพบว่า นักวิชาการและสื่อสิ่งพิมพ์บางกลุ่มต้องการให้รัฐบาลรับฟังการแก้ไขปัญหามาจากที่ตนได้เสนอไป แต่นักวิชาการและสื่อจำนวนหนึ่งต้องการที่จะให้รัฐบาลหมดอำนาจโดยออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและหมดความชอบธรรมในการบริหารประเทศ ทว่าสิ่งที่ชัดเจนต่อสังคมในช่วงเวลานั้นคือความไม่พอใจต่อการทำงานของรัฐบาลซึ่งเป็นผลก่อให้เกิดกระแสความเคลื่อนไหวทางการเมืองของประชาชนที่มีบทบาทสำคัญในการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลทักษิณ ตลอดจนการนำมาซึ่งการรวมตัวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยที่ต่อต้านและขับไล่รัฐบาลทักษิณในช่วงต้นปีพ.ศ. 2549

ภายหลังการเกิดรัฐประหารการเคลื่อนไหวทางความคิดของนักวิชาการและสื่อสิ่งพิมพ์นั้นมีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง แนวความคิดที่มีต่อการทำรัฐประหารได้แบ่งออกเป็นสองประเภทหลักๆ คือ การมองว่าการทำรัฐประหารนั้นเป็นผลทางออกของปัญหาที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาการบริหารงานของรัฐบาลทักษิณและมองว่าเป็นหนทางที่จะยุติอำนาจของทักษิณลงได้ แต่ก็มีฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับการทำรัฐประหาร นักวิชาการและสื่อสิ่งพิมพ์กลุ่มนี้มองว่า เป็นสิ่งที่ไม่เป็นไปตามกลไกของสังคมที่มีการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตย ถ้านักการเมืองไม่ดีควรจะทำให้การเลือกตั้งครั้งต่อไปเป็นสิ่งที่คัดกรอง เพราะการทำรัฐประหารจะนำมาซึ่งอำนาจของกลุ่มทหารซึ่งตามหลักความจริงนั้นทหารไม่ควรจะเข้ามาแทรกแซงการบริหารการเมือง แนวความคิดของสองกลุ่มใหญ่ที่ต่างกันนี้เป็นสิ่งที่สร้างความแตกแยกให้กับสังคมไทยอย่างรุนแรงในระยะเวลาหลังการทำรัฐประหาร เพราะเกิดการชุมนุมเพื่อต่อต้านการบริหารประเทศภายใต้กลุ่มทหารคณะปฏิวัติ, การต่อต้านที่มาของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550, การเรียกร้องให้เกิดการเลือกตั้งภายในปีพ.ศ. 2550 และการปะทะกันของผู้ชุมนุมทั้งเสื้อเหลือง เสื้อแดงที่ต่างออกมาแสดงความไม่พอใจต่อรัฐบาลที่ตนไม่ชอบพอ

ความเคลื่อนไหวทางความคิดของนักวิชาการและสื่อสิ่งพิมพ์ที่เกิดขึ้นนั้นส่งผลเกี่ยวข้องต่อการเกิดการชุมนุมของประชาชนทั้งก่อนและหลังการทำรัฐประหาร เนื่องจากในระยะเวลาก่อนเกิดรัฐประหารพ.ศ. 2549 นั้นมีปรากฏการณ์สนธิและกระแสการวิจารณ์การทำงานของรัฐบาลโดยนักวิชาการในสื่อสิ่งพิมพ์นั้นเพิ่มระดับความรุนแรงมากยิ่งขึ้น มีอาจปฏิเสธได้ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องที่ก่อให้เกิดการรวมตัวของประชาชนทั่วทั้งประเทศเพื่อวิพากษ์วิจารณ์และขับไล่รัฐบาลทักษิณ เมื่อภายหลังรัฐประหารการเคลื่อนไหวทางความคิดของนักวิชาการและสื่อสิ่งพิมพ์นั้นมีความแตกต่างต่อมุมมองการเกิดรัฐประหาร ทำให้กระแสดูความคิดของนักวิชาการที่เคยเป็นไปในทิศทางเดียวกันนั้นได้แบ่งแยกออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ เช่นเดียวกับกลุ่มผู้ชุมนุมที่เกิดขึ้นภายหลังรัฐประหารเป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่าประชาชนในสังคมไทยมีแนวคิดต่อการเมืองไทยนั้นแตกต่างจากเหตุการณ์ก่อนรัฐประหาร เช่นเดียวกับกระแสดูความคิดของนักวิชาการและสื่อที่เกิดขึ้นภายหลังรัฐประหารพ.ศ. 2549

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5
The 5th STOU Graduate Research Conference

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาค้นคว้าที่น่าจะเป็นประโยชน์ในแง่วิชาการ คือ การศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดรัฐประหาร พ.ศ. 2549 เป็นการศึกษาจากนิตยสารข่าวรายสัปดาห์ โดยเน้นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนักวิชาการ สื่อ และการเมือง ทั้งที่เป็นฝ่ายสนับสนุนรัฐบาลและคัดค้านรัฐบาลหรือกลุ่มผู้ชุมนุมในแต่ละฝ่าย ผู้เขียนต้องการเสนอแนะของทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมกัน พร้อมกับเสนอแนะมองการเปลี่ยนแปลงของการเมืองโดยผ่านตัวบุคคลที่กล่าวมา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป คือ ควรจะศึกษาข้อมูลหรือหลักฐานจากสื่อที่หลากหลายและ นิตยสารข่าวรายสัปดาห์ฉบับอื่นๆ ซึ่งเป็นการเปิดองค์ความรู้ที่กว้างมากขึ้นและส่งผลต่อการเกิดงานวิชาการ ใหม่ที่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองให้ผู้ที่ศึกษาได้เข้าใจมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ทักษิณมิกส์ปีที่ 6 สงครามแย่งชิงมวลชน. (2549, 9 มกราคม). *เนชั่นสุดสัปดาห์*, น. 32-33. .

เทพชัย หย่อง. (2549, 19 มิถุนายน). ทักษิณ”พอแล้ว” จริงหรือ...หรือแค่ลมปาก. *เนชั่นสุดสัปดาห์*, น. 89.

_____. (2549, 31 กรกฎาคม). ทักษิณ กับคำตอบว่าจะ เว้นวรรคหรือจะหวนกลับมาทำเนียบฯ อีกรอบ. *เนชั่นสุดสัปดาห์*, น. 9.

ธีรยุทธ”เสิร์ฟออเคอเร่” ละครแก่นบ้านล่างชวย และคอร์รัปชั่นแบบ”โคตรานุวัตร”. (2549, 20 มกราคม). *มติชนสุดสัปดาห์*, น. 12.

ธีรยุทธให้สัญญา “รัฐบาล OT” เชื้อพา ปท. พันวิกฤติ-ทรท.เจอโทษแน่. (2549, 13 ตุลาคม). *มติชนสุดสัปดาห์*, น. 7. ในประเทศ. รธน. มีแนวโน้ม “ผ่าน” จับตา “ผลแพ้ชนะ-ผู้ใช้สิทธิ” ถ้าคำเดียว “วุ่น” ไม่จบ. (2550, 20 กรกฎาคม). *มติชนสุดสัปดาห์*, น. 36-37.

นันทาทรศนะนักวิชาการปี’49 ชี้ชะตา “แมว” ปลุกประชานิยม-ยุบสภา. (2549, 9 มกราคม). *ASTVผู้จัดการรายสัปดาห์*, น. A4.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2549, 10 มีนาคม). วัฒนธรรมที่แตกต่างในการเมืองใหม่. *มติชนสุดสัปดาห์*, น. 33-34.

_____. (2548, 18 กรกฎาคม). วิกฤตของรัฐบาลทักษิณ. *มติชนสุดสัปดาห์*, น. 6.

ปรากฏการณ์สนธิ ลิ้มทองกุล มิติใหม่แนวรบสื่อหนามขอกอกทักษิณ. (2548, 31 ธันวาคม). *ASTVผู้จัดการรายวัน*, น. 3.แผนคมช. สลายพลังมือ 10 ข.ค. สั่งแกนนำแปรพักตร์กำลังหนุน “ทักษิณ”. (2549, 11 ธันวาคม). *ASTVผู้จัดการรายสัปดาห์*, น. A4.

มือบั้นมิตรฯ ขานรับ มั่นคง-ยึดเชื้อ-ไม่รวบรัด “ธีรยุทธ” ภูมิใจเสนอยุทธศาสตร์โค่นทักษิณ. (2549, 10 มีนาคม). *มติชนสุดสัปดาห์*, น. 10-11.

รัฐเร่งผุด ‘สภาพพัฒนาการเมือง’ ยกระดับ ‘การเมืองข้างถนน’ สู่หลักการ. (2549, 6 พฤศจิกายน). *ASTVผู้จัดการรายสัปดาห์*, น. A4.

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

สุรชาติ บำรุงสุข. (2549, 14 กรกฎาคม). ทนกับการเมืองไทย. *มติชนสุดสัปดาห์*, น. 36-37.

2549 ระวีงอรณณสังคม. (2548, 30 ธันวาคม). *มติชนสุดสัปดาห์*, น. 66.

อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์. (2549, 19 พฤษภาคม). ความอยู่รอดของระบอบทักษิณ. *มติชนสุดสัปดาห์*, น. 16.

กิตติศักดิ์ สุจิตตารมย์. (2557). *ทักษะของสื่อหนังสือพิมพ์และปัญญาชนสาธารณะที่มีต่อสถานะและบทบาทของสถาบันกษัตริย์ ระหว่าง พ.ศ. 2535-2540*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

ชัยณรงค์ บุญฤทธิ์. (2544). *แนวคิดเชิงวิพากษ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม-วัฒนธรรม ของนิธิ เอียวศรีวงศ์ ในมติชนสุดสัปดาห์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาสังคมศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวารสารสนเทศ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

ไชยันต์ ไชยพร. (2557). *นิธิ เอียวศรีวงศ์ ใน/กับวิกฤตการเมืองไทย*. กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์กลับไฟมูลนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา.

พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์. (2550). *การเมืองของไพร่: จากวิกฤติของระบอบทักษิณสู่การก่อรูปของระบอบการเมืองไทยหลังรัฐประหาร 2549*. กรุงเทพมหานคร : โอเพ่นบुकส์.

สุรวิชัย วีรจรรณ. (2553). *วิวาทกรรมกรรมเหลือง-แดง*. กรุงเทพมหานคร: บ้านพระอาทิตย์.

